

5. Програми приватно-правових дисциплін повинні враховувати передовий досвід викладання подібних дисциплін у провідних зарубіжних вищих навчальних закладах.

Стаття надійшла до редакції 24.07.13.

Е. Ф. Демський,
к.ю.н., проф., професор кафедри адміністративного, фінансового
та господарського права Академії праці,
соціальних відносин і туризму;
В. О. Шамрай,
д. держ. упр., проф., заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри адміністративного, фінансового
та господарського права Академії праці,
соціальних відносин і туризму.

ПРО ПИТАННЯ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ЮРИСТІВ В УКРАЇНІ

Юридична освіта в Україні на сьогодні залишається однією з найпопулярніших. Проте на часі постає питання про концептуальні засади майбутньої підготовки юристів і формування освітньої політики в цій галузі. Зокрема кількості і якості підготовки працівників виходячи із суспільних потреб і соціального значення правової освіти.

Підготовка юристів в Україні здійснюється в державних і приватних вищих навчальних закладах на підставі ліцензій, виданих Міністерством освіти і науки України. Кількість цих навчальних закладів сягає понад 200, а це вражаюча кількість вузів, породжує певні сумніви щодо якості підготовки, особливо враховуючи філії, в яких часом читають лекції і проводять заняття фахівці в галузі права, що самі тільки-но закінчили навчальні заклади і не мають ні теоретичної, ні практичної підготовки, не мають ні навичок, ні певного накопичення правових знань. Бо професійно зрілі юристи-практики і визнані фахівці в юриспруденції на мізерні зарплати працювати не підуть. Виходячи з цього, мабуть і виникають чисельні порушення правниками (особливо у правоохоронних органах) прав, свобод і законних інтересів громадян, про що свідчать масові тортури, неповага до громадян, судові рішення на замовлення тощо.

Отже, ведеться дискусія в двох напрямках: перший — скорочення вищих навчальних закладів, що готують юристів; другий — потребує кардинальної зміни рівня підготовки юристів.

Щодо скорочення вищих навчальних закладів, то мабуть не доцільно робити це. Адже юристів у сільській місцевості (селі, селищі, районі) не вистачає. Ті, хто закінчив вищі навчальні заклади у Києві, інших великих обласних центрах у сільську місцевість не повернуться з причин відсутності житла, соціального та фінансового забезпечення. Зубожіння людей у сільській місцевості не дає можливості звернутися до юриста про надання правової допомоги. Тому було б доцільним:

— по-перше, започаткувати державне замовлення підготовки юристів для сільської місцевості з певними вимогами відпрацювати відповідний термін після закінчення вузу;

— по-друге, необхідно після закінчення базового навчання і одержання ступеня бакалавра здійснювати навчання в магістратурі за відповідною спеціалізацією: промисловість, фермерське (сільське) господарство, публічне адміністрування, туризм, культура та охорона пам'яток тощо. Тобто, після закінчення навчання в магістратурі має бути ступінь: магістр права в галузі промисловості; магістр права в галузі сільського господарства; магістр права в сфері публічного адміністрування і таке інше;

— по-третє, забезпечити мотивацію до праці і підвищення кваліфікації за направленням по державному замовленню.

Щодо другого напрямку — кардинальної зміни рівня підготовки юристів, — на нашу думку, має бути:

— підтримка науки за рахунок позабюджетних джерел;

— удосконалення ліцензування та акредитації вищих навчальних закладів;

— інтеграція до європейського освітнього простору;

— відновлення госпдогвірної тематики наукових установ;

— виключити з навчального процесу низькопробні публікації в Інтернет виданнях;

— готувати фахівців на замовлення конкретних роботодавців, які б ставили завдання вузу в плані що повинен знати і вміти випускник;

— забезпечити для студентів мотивацію користування книгою, друкованими засобами оприлюднення наукових досягнень в юриспруденції;

— можливо розробити незалежне тестування (державне екзамнування) випускників юридичних навчальних закладів.

Разом з тим питання підготовки юристів в Україні вимагає всебічного обговорення з участю науковців, професійних фахівців, студентських і громадських організацій з метою вироблення загальної концепції розвитку юридичної освіти і науки.

Стаття надійшла до редакції 24.07.13.

А. П. Бутенко,
к.і.н., доцент,
декан юридичного факультету Європейського університету,
Голова координаційної ради молодих юристів
при Міністерстві юстиції України.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ У НЕПРОФІЛЬНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ: ЧИ МОЖЛИВЕ ПЕРЕВИРОБНИЦТВО ЮРИСТІВ?

Питання стану сучасної правової освіти є вкрай важливим і актуальним. Про стан підготовки нового покоління правників і кризові явища в сучасній юридичній освіті не говорять лише лекції. Тож хотілося б детально розібрати обґрунтованість багатьох поширених у пресі позицій, що до якості та необхідності підготовки студентів юристів.

Варто звернути увагу, що із закликами обмежити право на підготовку юристів, зменшити кількість ліцензованих місць у вищих навчальних закладах часто виступають не лише пересічні громадяни, а й визнані державні діячі та посадовці.

Уже кілька років напередодні вступної компанії, постійно чути заяви державних чиновників різного рангу про перевиробництво юристів в Україні та їх низький рівень підготовки.

Наприклад: «На сьогодні найбільші складнощі з працевлаштуванням в Україні мають випускники вузів з дипломами юристів, економістів і менеджерів, оскільки ринок праці перенасичений подібного роду фахівцями» — заявив у своєму інтерв'ю екс-голова Державного центру зайнятості Володимир Галицький [1].